

37-G (2017-2018) – Nr. 3
ingediend op 3 maart 2023 (2022-2023)

Verslag

namens de Commissie voor Onderwijs
uitgebracht door Johan Danen, Loes Vandromme en Jan Laeremans

over de opvolgingsbespreking

van het verslag

van het Rekenhof

over de integratie
van de academische hogeschoolopleidingen
in de universiteiten

Documenten in het dossier:

- 37-G** (2017-2018) – Nr. 1: Verslag van het Rekenhof
- Nr. 2: Verslag

Samenstelling van de Commissie voor Onderwijs:

Voorzitter: Karolien Grosemans.

Vaste leden:

Arnout Coel, Koen Daniëls, Karolien Grosemans, Kathleen Krekels, Annabel Tavernier;
Roosmarijn Beckers, Jan Laeremans, Kristof Slagmulder;
Loes Vandromme, Hilâl Yalçın;
Jean-Jacques De Gucht, Gwendolyn Rutten;
Johan Danen, Elisabeth Meuleman;
Hannelore Goeman.

Plaatsvervangers:

Marius Meremans, Axel Ronse, Nadia Sminate, Kris Van Dijck, Katja Verheyen;
Leo Pieters, Els Sterckx, Sam Van Rooy;
Katrien Schryvers, Brecht Warnez;
Els Ampe, Tom Ongena;
Stijn Bex;
Steve Vandenberghe.

Toegevoegde leden:

Kim De Witte.

INHOUD

I.	Uiteenzetting door minister Ben Weyts	4
II.	Reactie van het Rekenhof	4
1.	Aanbeveling 1 en 2	4
2.	Aanbeveling 3	5
3.	Aanbeveling 4	6
4.	Aanbeveling 5	6
5.	Aanbeveling 6	6
6.	Aanbeveling 7	7
7.	Aanbeveling 8	7
8.	Aanbeveling 9	7
9.	Aanbeveling 10.....	8
10.	Aanbeveling 11.....	8
11.	Aanbeveling 12.....	9
12.	Besluit.....	9
III.	Bespreking.....	9
1.	Tussenkomensten van de leden	9
1.1.	Hannelore Goeman	9
1.2.	Brecht Warnez.....	9
1.3.	Johan Danen	10
1.4.	Koen Daniëls	10
2.	Antwoorden van het Rekenhof.....	11
3.	Antwoorden van minister Ben Weyts	11
4.	Bijkomende vragen en antwoorden	12
	Gebruikte afkortingen	13

Op 19 januari 2023 organiseerde de Commissie voor Onderwijs een opvolgingsbespreking over het verslag van het Rekenhof over de integratie van de academische hogeschoolopleidingen in de universiteiten (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 37-G/1), met Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, en Willem Cabooter, eerste auditeur-revisor bij het Rekenhof.

I. Uiteenzetting door minister Ben Weyts

Minister *Ben Weyts* schetst dat het Rekenhof een overzicht geeft van de mate waarin de aanbevelingen zijn uitgevoerd. De aanbevelingen richten zich zowel op de hogeronderwijsinstellingen als op de overheid. De minister benadrukt dat het verslag van het Rekenhof relatief kort na de integratieoperatie werd opgemaakt. De hogescholen en universiteiten zaten toen nog volop in het proces, en het voorziene financiële groeipad werd gelijktijdig uitgerold.

Sindsdien hebben de hogeronderwijsinstellingen volgens de minister aanzienlijke stappen gezet in het academiserings- en integratieproces. Het groeipad is grotendeels afgerond en eindigt voor de kunstopleidingen in 2024 en voor de geïntegreerde hogeschoolopleidingen in 2025.

Het Rekenhof geeft weer dat een aantal aanbevelingen uitgevoerd, gedeeltelijk uitgevoerd of in uitvoering zijn. De belangrijkste aanbevelingen hebben volgens de minister betrekking op het opvolgen van het academische niveau van de geïntegreerde opleidingen tijdens het nog lopende academiseringsproces. Die aanbevelingen worden niet uitgevoerd.

In de toelichting over de beleids- en begrotingsuitvoering 2020 heeft de minister gesteld dat hij het academiseringsproces na afloop wil bekijken in plaats van tussentijds. De evaluatie zal pas plaatsvinden na de volledige uitrol van het groeipad in 2025.

Het is volgens de minister belangrijk om in het achterhoofd te houden dat de opleidingen nu deel uitmaken van de universiteiten, maar ook vallen onder het systeem van kwaliteitszorg in eigen regie. Het is dus niet zo dat er geen controle of evaluatie plaatsvindt. Eind 2023 zal elke universiteit een instellingsreview achter de rug hebben, inclusief de kwaliteitsbewaking van de geacademiseerde opleidingen.

II. Reactie van het Rekenhof

Willem Cabooter licht toe dat de gehanteerde werkwijze ervoor zorgt dat hij vandaag geen exacte stand van zaken kan geven van de academisering van de opleidingen. Het antwoord van de minister gaf daar geen duidelijkheid over. Hij gaat ervan uit dat er vandaag bij de overheid geen data voorhanden zijn die een antwoord kunnen geven.

In het auditrapport heeft het Rekenhof vastgesteld dat bepaalde indicatoren erop wijzen dat de academisering goed vordert, terwijl andere erop duiden dat er nog ruimte is voor verbetering of verdere opvolging behoeven.

Algemeen stelde de minister in zijn antwoord dat het onderzoek bij de geïntegreerde opleidingen goed verloopt, maar dat er nog aandachtspunten zijn.

1. Aanbeveling 1 en 2

De aanbevelingen luiden: "De universiteiten moeten de evolutie van het academiseringsproces van de geïntegreerde opleidingen beter opvolgen. Relevante

indicatoren kunnen zijn: de personeelsformatie, de onderzoeksoutput, het personeel gefinancierd met onderzoeksmiddelen buiten de werkingsuitkering en aanvullende onderzoeksmiddelen, het contractonderzoek en de doctoraatstrajecten.”

“De Vlaamse overheid kan ook zorgen voor een centrale monitoring van de indicatoren voor academisering.”

De minister stelde in zijn antwoord dat ervoor gekozen is om de academisering niet op te volgen aan de hand van specifieke indicatoren, maar wordt meegenomen in het algemene verantwoordingsmechanisme.

Er is wel gezegd dat het academiseringsproces wordt opgevolgd via beschikbare data, onder andere de instellingsreviews, jaarverslagen van universiteiten enzovoort, en er eventueel een evaluatie zal volgen nadat het proces voltooid zou moeten zijn en de aanvullende middelen niet meer worden toegekend.

Het integratieverhaal is gestart in 2014 met bijbehorende middelen. Tijdens de audit heeft het Rekenhof vastgesteld dat zowel bij de universiteiten als de Vlaamse administratie weinig tot geen specifieke gegevens beschikbaar waren om na te gaan of de academisering effectief goed werd uitgevoerd.

Het Rekenhof is van mening dat een dergelijke toch vrij ingrijpende beleidsmaatregel voldoende en specifiek genoeg moet worden opgevolgd, zodat naderhand kan worden bijgestuurd en een evaluatie kan worden gemaakt. Er worden nog altijd bijkomende middelen voor toegekend, waardoor het Rekenhof ervan uitgaat dat het academiseringsproces nog loopt.

Het Rekenhof heeft vastgesteld dat er geen centrale monitoring is van de academisering. Of die er is bij de universiteiten werd niet nagegaan. Een externe systematische opvolging is er minder dan vroeger. Er zijn geen visitaties meer voor de opleidingen. Er is geen informatie over het aandeel van de geïntegreerde opleidingen in bijvoorbeeld de concurrentieel toegekende onderzoeksmiddelen, publicaties, citaties, doctoraten en de evolutie van het personeel dat wordt gefinancierd buiten de werkingsuitkering maar met onderzoeksmiddelen. Het Rekenhof blijft aanbevelen om dergelijke beleidsprocessen goed op te volgen en, nu het einde van het proces in zicht is, te evalueren of de operatie effectief geslaagd is en de intenties zijn bereikt.

Het Rekenhof concludeert dat deze aanbevelingen voorlopig niet zijn uitgevoerd.

2. Aanbeveling 3

De aanbeveling luidde: “De decreetgever kan overwegen een regeling te treffen om het academisch niveau van de geïntegreerde opleidingen gedurende een aantal academiejaren systematisch te bewaken.”

De minister antwoordde dat de kwaliteitsbewaking wordt meegenomen in het generieke kwaliteitssysteem. Alle hogescholen en universiteiten hebben gekozen voor de instellingsreview. Uit de vier beschikbare rapporten blijkt dat soms een aantal geïntegreerde opleidingen aan bod komen, maar dat de academisering maar beperkt aan bod komt. Het Rekenhof ziet natuurlijk enkel het openbaar rapport, geen eventuele interne rapporteringen.

De reviews zorgen eigenlijk niet voor een systematische bewaking van het academische niveau van de opleidingen. Dat zorgt ervoor dat dat een extra oefening vergt.

Ook deze aanbeveling is niet uitgevoerd.

3. Aanbeveling 4

De aanbeveling luidde: "De overheid en de universiteiten moeten onderzoeken hoe ze de evolutie van het personeel van de geïntegreerde opleidingen, meer bepaald de overstap van het onderwijzend personeel naar het zelfstandig academisch personeel, verder kunnen stimuleren."

Voor de academisering moet er voldoende onderzoekspotentieel zijn binnen het personeelskader. Het Rekenhof stelde vast dat de oefening de goede kant uitgaat, maar dat er nog een groep onderwijzend personeel niet als ZAP is ingeschaald. Die groep stroomt ook vrij traag uit.

Het Rekenhof volgt voor een deel de argumentatie dat de overstap niet in alle gevallen wenselijk of mogelijk is maar blijft zich de vraag stellen of het niet mogelijk is om de overstap naar het ZAP-kader voor een aantal personeelsleden te herbejken of te stimuleren. Dat is nog altijd een mogelijke maatregel die het onderzoekspotentieel in die opleidingen kan verbeteren.

4. Aanbeveling 5

De aanbeveling luidde: "De decreetgever kan overwegen de universiteiten de mogelijkheid te bieden de decretaal vastgestelde vestigingsplaatsen van hun opleidingsaanbod te wijzigen, omdat dat de academisering van de geïntegreerde opleidingen kan stimuleren."

Deze aanbeveling kan twee doelstellingen dienen, schetst Willem Cabooter. Ten eerste de academisering van de opleidingen verbeteren, omdat dan op dezelfde campus een aanverwante opleiding en een geïntegreerde opleiding samen aangeboden kunnen worden. Het is, ten tweede, ook een vorm van rationalisering.

De minister stelt in zijn antwoord dat het momenteel geen optie is, want er is ook een sterk concurrentieel landschap. Instellingen hebben wel de kans om hierover voorstellen te formuleren in het kader van het Voorsprongfonds. Daarnaast is ook een onderzoek bezig door de administratie over de rationalisatie van het hoger onderwijs.

Het Rekenhof pleit ervoor om minstens een open houding aan te nemen en staat achter een rationalisatieoefening. Het Rekenhof kijkt uit naar het onderzoek en de gevolgen die eraan gegeven worden. Het hoeft niet per se zo te zijn dat elke vestigingsplaats moet en kan veranderen. Er moet met verschillende parameters rekening worden gehouden, zoals het concurrentieel landschap, de regionale spreiding van opleidingen enzovoort.

In afwachting van het onderzoek is de aanbeveling nog niet uitgevoerd, concludeert het Rekenhof.

5. Aanbeveling 6

De aanbeveling luidde: "De universiteiten moeten de bewaking van de eigen gerichtheid van de geïntegreerde hogeschoolopleidingen voortzetten en zo nodig versterken. Vooral de verschuivingen in de instroom uit het secundair onderwijs vragen monitoring."

Het was van meet af aan van belang dat de geïntegreerde opleidingen hun eigen gerichtheid konden bewaren, stelt de spreker. In de audit werd vastgesteld dat hiervoor inspanningen waren gebeurd door aangescherpte domeinspecifieke leerresultaten en hernieuwde specifieke en gerichte eigen studieprogramma's. Maar

het Rekenhof heeft ook gemerkt dat er in een aantal gevallen een lichte verschuiving was in de instroom, meer bepaald van tso naar aso.

De minister stelt dat de gehanteerde tijdsperiode vrij kort is om dat effectief te kunnen nagaan. De spreker bevestigt dat. Het Rekenhof heeft vooral aanbevolen om dat verder op te volgen.

Het Rekenhof heeft momenteel geen stand van zaken over de instroom, maar het lijkt een interessante parameter om te weten of er eventueel nog werk is.

Ook hier is de conclusie dat de aanbeveling niet is uitgevoerd.

6. Aanbeveling 7

De aanbeveling luidde: "De overheid en de universiteiten dienen de mogelijkheden voor rationalisatie verder te onderzoeken. Vooral het studiegebied handelswetenschappen en bestuurskunde biedt nog kansen. Ook een versoepeling van de vestigingsregeling kan een rationalisatie vergemakkelijken."

De minister stelde in zijn antwoord dat hij rationalisatie wil stimuleren en heeft het algemeen onderzoek vermeld.

Het Rekenhof stimuleert alle rationalisatieoefeningen. Specifiek kan het interessant zijn om te bekijken of geïntegreerde en aanverwante opleidingen eventueel bepaalde opleidingsonderdelen samen kunnen aanbieden en op dezelfde campus laten plaatsvinden. Ook voor de Schools of Arts zouden er nog rationalisatiemogelijkheden zijn.

Rekening houdend met het lopende onderzoek zegt het Rekenhof dat de aanbeveling in uitvoering is.

7. Aanbeveling 8

De aanbeveling luidde: "De Vlaamse overheid en de universiteiten moeten uitmaken wat onder onderzoek in de kunsten wordt begrepen en hoe de output kan worden gemeten."

De vorige minister van Onderwijs verwees naar een onderzoek daarover door het Expertisecentrum Onderzoek en Ontwikkelingsmonitoring, dat nu is afgerond. Dat heeft geleid tot een begripsverklaring van het onderzoek en de output die wordt gegenereerd.

Voor het Rekenhof is deze aanbeveling uitgevoerd.

8. Aanbeveling 9

De aanbeveling luidde: "De Vlaamse overheid en de universiteiten moeten nagaan hoe de inbreng van de Schools of Arts bij de begeleiding van doctoraatstrajecten kan worden gevaloriseerd."

De minister stelt in zijn antwoord dat het aantal doctoraten in de kunsten de voorbije jaren aanzienlijk is. Het is aan de Schools of Arts en de universiteiten zelf om onderling afspraken te maken over de valorisatie daarvan.

In de audit waren de Schools of Arts unaniem positief over de invloed van het doctoraal onderzoek op het hoger onderwijs in de kunsten. Het probleem blijft dat de Schools of Arts de loonlasten dragen van de doctorerende assistenten, terwijl

de universiteiten de doctoraatstitels uitreiken en de bijbehorende middelen ontvangen.

Tijdens de audit werd vastgesteld dat de Schools of Arts moeilijk toegang hebben tot FWO- en IOF-middelen en het onderzoek met ZAP van universiteiten moeizaam verloopt. Dat probleem is vandaag waarschijnlijk nog aanwezig, merkt de spreker op. Het is een mogelijkheid om de bijdrage van docenten van de Schools of Arts aan een doctoraat te valoriseren door hen deeltijds aan te stellen als ZAP. Dat biedt ook de mogelijkheid om toegang te krijgen tot FWO-middelen.

Voorlopig is deze aanbeveling nog niet uitgevoerd.

9. Aanbeveling 10

De aanbeveling luidde: "De hogescholen en de Vlaamse overheid moeten de verdere evolutie van het praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek bij de hogescholen meer uitgebreid en financieel monitoren."

De minister verwees naar het Digital Open Science Platform, dat de standaard moet worden om onderzoek te publiceren.

Het praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek wordt als een essentieel onderdeel beschouwd van het professionele hoger onderwijs. Samenwerking met de universiteiten is daarbij belangrijk. Het Rekenhof pleit ervoor om het onderzoek goed te monitoren, zowel inhoudelijk als financieel. Tijdens de audit werd vastgesteld dat er een daling was van de onderzoekscontracten bij de hogescholen en dat het TETRA-fonds de hogescholen maar beperkt bereikt.

Volgens de spreker worden de evoluties vandaag ook niet opgevolgd. Het is voor het Rekenhof niet duidelijk of het platform dat zal oplossen.

De conclusie is dat de aanbeveling voorlopig niet is uitgevoerd.

10. Aanbeveling 11

De aanbeveling luidde: "De Vlaamse overheid dient de werking van de associaties te evalueren."

De minister voorziet niet in een evaluatie van de associaties, blijkt uit zijn antwoord.

Tijdens de audit uitte de grote meerderheid van de hogescholen zijn ontevredenheid over de inbreng van de associatie. Dat is in tegenstelling met de houding van de universiteiten.

Sinds de integratie is de rol van de associaties veranderd. Een van de voornaamste opdrachten, namelijk de academisering van de vroegere opleidingen, is weggevallen. De samenwerking tussen universiteiten en hogescholen in het kader van onderzoek is een belangrijke taak van de associaties geworden.

In haar antwoord erkende de vorige minister van Onderwijs dat de associaties nog zoeken naar de invulling van hun decretale opdracht. Het Rekenhof stelt voor om dat te evalueren en te kijken wat vandaag de opdrachten zijn van de associaties en in welke richting ze zouden kunnen evolueren.

De aanbeveling is niet uitgevoerd, concludeert het Rekenhof

11. Aanbeveling 12

De aanbeveling luidde: "De universiteiten en de hogescholen moeten ernaar streven meer gezamenlijke onderzoeksprojecten voor toepassingsgericht onderzoek in te dienen."

Tijdens de audit waren veel hogescholen ontevreden over de samenwerking voor onderzoek met de universiteiten. Ze omschreven de gezamenlijke onderzoeken als beperkt tot onbestaande.

Sinds de audit heeft het Rekenhof een aantal positieve signalen ontvangen. Er worden meer gezamenlijke projecten ingediend, bijvoorbeeld voor TETRA-middelen, onder andere omdat de voorwaarden van de oproepen veranderd zijn. Er zijn signalen dat er verbetering is, maar het Rekenhof heeft er geen zicht op of het ook volgens de hogescholen beter verloopt.

De aanbeveling lijkt voor een deel uitgevoerd, zoals blijkt uit bepaalde cijfers.

12. Besluit

Zonder uitspraken te doen over de stand van de academisering stelt het Rekenhof vast dat er nog altijd middelen worden ingeschreven, maar er geen zicht is op de stand van zaken. Het Rekenhof kijkt uit naar de eindevaluatie om te zien of er nog verdere stappen nodig zijn.

III. Bespreking

1. Tussenkomen van de leden

1.1. Hannelore Goeman

Hannelore Goeman schetst dat het doel van de academisering was dat er meer onderzoek zou plaatsvinden in die opleidingen. Heeft de academisering tot meer en kwaliteitsvol onderzoek geleid?

Een gevolg van de academisering is dat het personeelsstatuut moet veranderen. Is de academisering van het personeel voltooid?

Het valt haar op dat er in het begin een dalende trend was van de instroom van studenten met een tso-diploma en een stijging van het aantal studenten met een aso-diploma in de richtingen Industriële Wetenschappen en Technologie, maar ook Handelswetenschappen en Bestuurskunde/Bedrijfskunde. Zet die trend zich door? Hoe verklaart de minister die ommezwaai? Is het volgens de minister niet problematisch dat het lijkt dat de opleidingen door de academisering minder toegankelijk zijn geworden voor studenten met een tso-diploma?

In het rapport staat dat de universiteiten geen plannen hebben om de geïntegreerde en aanverwante opleidingen om te vormen tot één opleiding met meerdere afstudeerrichtingen. Toch blijkt uit onderzoek van VDAB dat er op de arbeidsmarkt vaak geen onderscheid wordt gemaakt tussen industrieel en burgerlijk ingenieur. Zijn er plannen om die rationalisering verder te bekijken?

1.2. Brecht Warnez

Brecht Warnez stelt vast dat een aantal aanbevelingen nog niet is uitgevoerd. Het gaat dan over monitoring, extra controle enzovoort. Dat kan zeer belangrijk zijn. Hij begrijpt dus de vragen van het Rekenhof, maar alles moet afgewogen worden

ten opzichte van de planlast. Hij begrijpt de stelling van de minister om te evalueren na 2025.

Een tussentijdse evaluatie moet volgens de spreker gebeuren als er problemen worden vastgesteld in het integratietraject. Hij krijgt daarover niet direct signalen van de sector, maar hij vraagt of het Rekenhof of de minister tussentijdse problemen vaststellen, waardoor een tussentijdse evaluatie nodig blijkt.

Bij aanbeveling 5 heeft de minister het over het onderzoek van de administratie over de rationalisatie van het hoger onderwijs. Dat is volgens de spreker een belangrijk onderzoek, ook voor de vormgeving van het programmatiemodel. Wat is de stand van zaken van het onderzoek en wanneer wordt het opgeleverd?

1.3. Johan Danen

Johan Danen meent dat universiteiten zich moeten bezighouden met onderzoek, onderwijs en maatschappelijke dienstverlening. Dat doen ze ook. Met de inkanteling van hogeschoolopleidingen in het universitaire weefsel is het ook de bedoeling dat er meer onderzoek wordt uitgevoerd. Klopt het dat vandaag niet is geweten of dat effectief het geval is? Is de doelstelling van de academisering gehaald?

Het academische niveau van de geïntegreerde opleidingen gedurende enkele academiejaren systematisch bewaken, was een van de aanbevelingen van het Rekenhof. De minister stelt dat de instellingsreviews voldoende moeten zijn. Is vandaag niet duidelijk of de geïntegreerde opleidingen op academisch niveau zitten?

De associaties hadden ooit een heel belangrijke rol. De spreker weet niet goed wat vandaag hun taakstelling is en waar ze zich mee bezig moeten houden. Er is een decretaale taak, maar als niet geëvalueerd wordt hoe de associaties die invullen, rijst de vraag of een consistent beleid gevoerd kan worden. Is het de bedoeling van de minister om de associaties ooit nog te evalueren?

Het Rekenhof beveelt aan om de overgang naar het ZAP-kader te stimuleren. Veel mensen kiezen voor het hoger onderwijs omwille van de onderwijsopdracht, stipt de spreker aan, en zijn soms veel minder geïnteresseerd in onderzoek. Hij vraagt zich af of het zinvol is om mensen sterk te stimuleren om ZAP te worden.

1.4. Koen Daniëls

Koen Daniëls vraagt in welke mate de hogeschoolopleidingen in hun eigenheid geïntegreerd zijn in de universiteiten. Hoe zou dat geanalyseerd kunnen worden?

Daarvoor is volgens de spreker een pre- en posttest nodig. Anders wordt het moeilijk om vast te stellen wat het eigenstandige profiel van de opleidingen is, in een veranderende wereld. Het hoger onderwijs en de opleidingen passen zich aan, merkt de spreker op. Hij stelt de methodologische vraag hoe dat vastgesteld kan worden.

De spreker treedt de vraag van Johan Danen over het personeel bij. Als alle personeelsleden ZAP worden, rijst de vraag wat het eigenstandige profiel van de opleidingen nog is. Een van de sterke punten van de opleidingen is volgens het lid dat niet alle docenten ZAP zijn.

Er is volgens Koen Daniëls enige spanning tussen beide aanbevelingen van het Rekenhof. Als het ene gebeurt, kan men het andere verliezen.

Over de integratiemiddelen en aanverwanten verwijst de spreker naar het statuut van immuun-tijdelijken dat in het verleden werd ingevoerd als overgangssituatie.

Heeft het Rekenhof tijdens het onderzoek signalen gekregen van personeelsleden dat er nog personeelsperikelen zijn?

2. Antwoorden van het Rekenhof

Willem Cabooter zegt dat de onderzoeksoutput, het personeel en de instroom indicatoren zijn die moeilijk snel vastgesteld kunnen worden. Tijdens de audit was het Rekenhof erover verbaasd hoeveel tijd het vergde om alle informatie te verzamelen en overzichtelijk voor te stellen per universiteit. Deze oefening zou opnieuw gemaakt moeten worden en vergt de nodige tijd, tenzij universiteiten vandaag de informatie meer gestructureerd bijhouden.

Over eventuele tussentijdse problemen die erop zouden wijzen dat de academisering niet goed verloopt, kan de spreker moeilijk een sluitend antwoord geven. Voor het Rekenhof was de audit een stand van zaken. De academisering is een oefening die al langer bezig is dan de integratie die van 2014 dateert. Dat wijst volgens de spreker op het belang van de operatie. Daarom vindt het Rekenhof monitoring en evaluatie heel belangrijk.

De evaluatie van de eigen gerichtheid is geen gemakkelijke oefening, bevestigt Willem Cabooter. Het Rekenhof heeft gekeken naar de manier waarop de opleidingen zich bij de integratie probeerden te profileren. Er gebeurden een aantal aanpassingen aan de domeinspecifieke leerresultaten en het curriculum. De instroom vanuit tso en aso is daar ook een aanduiding van.

Niet alle personeelsleden moeten volgens de spreker ZAP worden. Om de eigenheid te bewaren, zou dat ook niet goed zijn. Tijdens de audit bleek het onderwijzend personeel van groep 3 (OP 3) een grote groep te zijn. Het Rekenhof vraagt zich af of er op dat vlak nog stappen gezet kunnen worden.

Op de vraag over eventuele personeelsperikelen kan de spreker geen antwoord geven, omdat het Rekenhof dat aspect niet heeft onderzocht.

3. Antwoorden van minister Ben Weyts

Minister *Ben Weyts* geeft mee dat door de integratieoperatie de academische hogeschoolopleidingen volledig zijn ingebed in de structuur van de universiteiten. De opleidingen worden dus opgenomen in de rapporterings- en verantwoordingsmechanismen van de universiteiten. Ook de regeringscommissarissen hebben het integratieproces met bijzondere aandacht opgevolgd.

De geïntegreerde opleidingen zijn ook meegenomen in het generieke kwaliteitszorgsysteem van het hoger onderwijs en dus niet in een apart proces. Dat was ook de keuze van de decreetgever.

In navolging van het regeerakkoord heeft de minister een evaluatie van het kwaliteitszorgsysteem gepland in 2024.

De stap van onderwijzend personeel naar ZAP is volgens de minister niet altijd mogelijk of wenselijk. Bij de overgang naar ZAP worden dezelfde criteria gebruikt als voor het reguliere zelfstandige academische personeel, net om de kwaliteit van het onderwijs, het onderzoek en de maatschappelijke dienstverlening te garanderen. De decreetgever heeft expliciet in de mogelijkheid tot overgang naar ZAP voorzien, maar daarnaast ook een alternatief loopbaanperspectief gegeven voor het onderwijspersoneel. Dat is volgens de minister logisch, omdat men vanuit een andere hoedanigheid gestart is. Dat is een uitdovend kader, naarmate de personeelsleden op pensioen gaan.

Over de rationalisatie benadrukt de minister de rol van het Voorsprongfonds. De hogeronderwijsinstellingen konden projecten uitwerken in het kader van een toekomstbestendig en wendbaar Vlaams opleidingsportfolio. Het was de bedoeling om zuurstof te geven om wijzigingen van het landschap mogelijk te maken en concrete voorstellen te doen voor rationalisatie. De projecten lopen tot oktober 2023.

Over de verschuivingen van de instroom vanuit het secundair onderwijs en de monitoring wijst de minister op de vrije studiekeuze. Dat wordt gemonitord, en een beschrijvend rapport is mogelijk. Via de getrapte keuzestimulansen wil de minister ervoor zorgen dat studenten de juiste keuze maken. De instellingen willen het behoud van de specifieke tso-instroom uit het secundair onderwijs.

4. Bijkomende vragen en antwoorden

Johan Danen meent dat het niet de bedoeling kan zijn dat alle personeelsleden ZAP worden. Het integratiekader kan heel lang duren, want een jonge lector die inkantelt kan tot aan het pensioen blijven lesgeven. Maar in de toekomst zal dat niet meer mogelijk zijn. Wie dan bijvoorbeeld in de opleiding Kinesithérapie wil lesgeven, zal in een ZAP-statuuut moeten terechtkomen. De echte onderwijsdocenten zullen dan niet meer bestaan, stipt de spreker aan. Wat zijn de ideeën van de minister daarover?

Hannelore Goeman bevestigt dat het goed is dat de instroom in de geacademiseerde richtingen gemonitord wordt en ze is blij met de versterkte financiering van die richtingen, maar ze vraagt wel aandacht voor een goede studieoriëntering.

Bij de inkanteling was de vrees dat de mentale stap voor een aantal jongeren uit een richting met dubbele finaliteit om zich in te schrijven aan de universiteit groter kan zijn, waardoor een groot potentieel dreigde verloren te gaan. De spreker roept op om daar blijvend aandacht aan te besteden. Een goede studieoriëntering is van cruciaal belang.

Minister *Ben Weyts* legt uit dat de onderwijsdocenten een uitdovende categorie zijn. De categorie van OP 3 is van 500 vte's geëvolueerd naar 154 vte's. In het kader van de overgang is die mogelijkheid gelaten, omdat sommige personeelsleden zijn ingestroomd vanuit het oogpunt van onderwijs en niet vanuit het perspectief van onderzoek of maatschappelijke dienstverlening. De decreetgever heeft de keuze gemaakt voor de academisering. De consequentie is dat voor de nieuwe instromers de vereisten van academisch personeel gelden, zowel voor onderwijs, onderzoek als maatschappelijke dienstverlening.

Karolien GROSEMANS,
voorzitter

Johan DANEN
Loes VANDROMME
Jan LAEREMANS,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

aso	algemeen secundair onderwijs
FWO	Fonds Wetenschappelijk Onderzoek - Vlaanderen
IOF	Industrieel Onderzoeksfonds
OBE	onderwijsbelastingseenheid
OP 3	het onderwijzend personeel van groep 3
TETRA	Technologietransfer door Instellingen voor Hoger Onderwijs
tso	technisch secundair onderwijs
vte	voltijdsequivalent / voltijdequivalent
ZAP	zelfstandig academisch personeel